

Napisani se dopisati, poštovani
čitatelji! Napisani se pismo, egali id
taklik po obitomu členu i po
govoru. Isto tako je sa prilici
šavci, se žalju, poštarskom
postaricom „Naše Sloga“. Ime,
preime i najbliži posta valja
dati i točno označiti!

Komu list nedodje na vrieme,
tako to javi odpravnosti u oto-
čem pismu, za koje se ne pla-
postařirane, ako se izvama naplo-
Reklamacija.

Čitatelji! Čitatelji! Čitatelji!

Sjetite se
Družbe sv. Cirila i Metoda
→ na Istri →

Pogled po svetu.

O saboru Istrre progovorit čemo
čeđno koju posebice. On je zavio
svoje djelovanje dne 26. febrara večer
kasno, poslije duge i jako ponude raz-
prave o školstvu. Ista nije je pre-
sjednik pročitao svoj zaključni govor,
u kojem je imao obrazu utvrditi, da
sabor nebjaje priečen u svojem dje-
lovanju, da bijaše stičena sloboda go-
vora zastupnika i njih samih. Isto-
čitno su novine, koje su uz i za
presjednika, koje su kost i meso
kosti i mesa njegova, javljale u svjet,
kako bijahu hrvatsko-slovenski zastup-
nici te večeri napadnuti i izloženi
svakojakom ruglu. To je stari način
naših Talijana i Talijanaca. Bacaju
kamenje pak sakrivaju ruku. Hvale
se svojimi dieli i nedjeli, hvale svoje
diete, pak ga zataju. Tako su činili
u novije vrieme za napadaju na hr-
vatsko-slovenske zastupnike u Piranu;
tako za putovanja Badenije po Istri;
tako za vrieme izbora prošle godine.
Tako erto i sad za vrieme zasjedanja
sabora. Svega su počinjali, pak eto
službeno taliji. Vladini organi pasivno
gledaju ono, što počinjaju, a pak njim
pomažu zabašurivati to.

Kako u Istri, tako i u Trstu.
Tako su svojedobno na dugo i si-
roko opisivale talijansko novine, kakve
sve poruge čine slovenskim zastupni-
kom „moretti“ na galerijah. Ljetos,

PODLISTAK.

Sličice iz Cresa.

(Dalje.)

A starac prijaznim posmjehom podi-
že glavu i klimajuć s njom dokle po-
bera u pamet što da mi odgovori, reče:
Ahel sior fijozo, znam, znam, da ste
školan (studant) i da lipu znadete talijan-
ski jezik; a po vrh toga da umite i hr-
vatski, jer vas sijo uči u tom ona dobra
duša od vašega oca; ali van kažem, da
niste pogodili ni jednun, ni drugim tu-
mačenjem, jer ja i moji pradjeđovi u starim
pismama ne zovemo se Coglievina nego
Hojevinu, a ta promjena, dolazi od onih
čovjeke nase hrvatske krajeve trbuhom za-
krhom, nisu ni mogli ni htjeli izgovorati
čista imena kako treba, i to su nam
eve pokvarili a da se jedan drugoga ne
poznavajmo! I tak je.

A ter vi znate, sior fijozo, da pod
imenom Hojevina ima u Cresu mnogo obi-
taji (familije) a da jedna s, dragon, nije
ni u rodu: tako je Hojevina detta, bujol,
Hojevina Barbastracco, Hojevina Mistra-
racco, Hojevina Pipimiko, Hojevina Sagra-
dina, Hojevina Klameri, Hojevina Zam-
piči, Hojevina Sampartela, Hojevina Mik-
oletti, Hojevina Piter, Hojevina Fazol, Ho-
jevina Gunela, Hojevina Azalin, Hojevina
Lord, Hojevina Smokcerid, Hojevina Petroni,
Hojevina Puk, Hojevina Drinda, Hojevina

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Sljedeći rastu male stvari, a nasloge sve pokvari. Nar. posl.

Izdat svakog četvrtka na sredinu
mjeseca.

Dopisi se nevrataju ako se
neprimaju.

Nobiljegovani listovi se neprimaju
Preplaata s poštarskom stanicu 15
for., za seljake 23 for. na godinu.
Razmjerno for. 25%, i za pol ge-
dine. Izvan carevine viša poštarska.

Na malo jedan broj 5 kn.

Uredništvo i administracija nalaz-
ze u Via Farneto br. 14.

kako ni lani, nisu slovenski zastupnici
došli u sabor; dati su pismenu izjavu
da nedoraze, jer se neštiti njih nit
njihove slobode govora. Talijani, su-
glašno sa vladimini organi, rekli su
da nije istina, da bijaju sloven-
ski zastupnici priečeni u njihovom djelu-
vanju. Sabor tršćanski je tako mogao
saborovati bez Slovenaca. Zaključnu
sjednicu nije niti imao. Predsjednik je
zastupnikom pismeno javio, da je sabor
zaključen ili bar određen. Tim se je
izbjeglo i onomu tako rekuće obvezat-
nom užliku Njegovomu Veličanstvu.

O kakvoj adresi sa strane toga sabora
Njegovomu Veličanstvu, našemu cesaru
i kralju, prilikom njegovoga petdeset-
godisnjega vladanja, neima nit govora.
U jednoj sjednici je jedan zastupnik
uz povlađivanje govorio o vremu tr-
šćanskih Talijana sa onim u kraljevstvu
Italiji, i o njihovom srušućtvovanju
putovali k odnosnoj svečanosti u Rim.
Drugi su brojavo svoja čuvstva izra-
zili. Mnogi, i sam načelnik grada Trsta,
izrekli su svoje čestitke osobno kod
talijanskog konzula. Drugi opet, mno-
žine, dali su izraza svojim čuvstvom
u kazalištu i po ulicah. I Talijani
smjedu sve to činili, dočim mi nebi
smjeli nit pripovijediti toga, što čine. I
još su uvjeti oni protežirani, a mi za-
postavljeni, i njim izručivani na milost
i nemilost. Naš narod sve to opaža,
čudi se, zgraja se, kima s glavom i
pita se sve više, je li njegov politika,
da je tim otežan položaj vlade ba-
runa Gantscha i da neke novine pišu,
da su njih dani odbrojeni. To se je
već u istinu i dogodilo.

U saboru u Zagrebu nije većina
htjela glasovati za čestitanje Njego-
vomu Veličanstvu kako je oporba
predlagala. Ona većina, koja je posve

u službi magjarske misli u Hrvatskoj
i Slavoniji, valjda neće da se prikaže
Hrvatska, tako i jako okrenja, svomu
kralju sama. Inače je ta većina pro-
glasila valjanimi izbore, proti kojim se
je podneslo sijaset prigovora, a prie-
porinjedan izbor, koji bijaše posve
redovit. Ta većina, i njezini tajni
pripadci, izabrala je u svojoj posljednjoj
sjednici odbor za finansijsku nagodu
sa Magjarijom. U odboru neima ni
jednoga člana zdržene oporbe, koja
u istinu zastupa ogromnu većinu na-
roda u Hrvatskoj i Slavoniji. I taj
sabor u Zagrebu, odgođen je koncem
prošloga tjedna.

Tako sad već i svi mnogobrojni
ovostrani sabori. Iz sabora Kranjske
drago nam je zabilježiti jedan čin. U
njegovoj posljednjoj sjednici odrekao
se Dr. Tavčar članstva a Dr. Ma-
jaron zamjeništva u zemaljskom od-
boru. Na koncu iste sjednice bili su
ista dvojica izabrani, prvi i opet za
odbornika, drugi za zamjenika. Odrekli
su se, jer su prvi put bili izabrani
na glasovi Njemaca. Izabrani su na
novu proti glasovom Njemaca, a sa
svim glasovima Slovenaca. To je jedan
od očitih činova, da su se zastupnici
obično stružili na skupnju bratski rād.

* Već srb posljednji put iztaknuli,
da je sabor Česke razpravio i pri-
hvatio, dne 26. febrara, adresu na
kralja, i izrazio u njoj želju, da se
Njegovo Veličanstvo okruni krunom
sv. Venceslava, te da se uzpostave
prava českoga naroda. To je učinio
sabor proti volji vlade ministra-pred-
sjednika Gantscha. Već onda smo re-
čudi se, zgraja se, kima s glavom i
pita se sve više, je li njegov politika,
da je tim otežan položaj vlade ba-
runa Gantscha i da neke novine pišu,
da su njih dani odbrojeni. To se je
već u istinu i dogodilo.

Ministarstvo Gantschevo palo je,
a nastupa ministarstvo grofa Frana

Thuna. To je svakako znamenitiji do-
godjaj, koga danas, našim čitateljem
javljamo. Proti Badeniju, koj je kazao
želju, da bar nekoliko provede ravnopravnost naroda, bili su Niemci digli
kuku i motiku, u parlamentu, na uli-
cah, na dvoru. Osobito u parlamentu
— kažu nam koji su vidili — da se
je barun Gantsch pod brci smijao, kako
se Badenija napada. Gantsch je valjda
slutio, a možda je i znao, da će bit
on naslijednik Badenije. I postao je,
kad su Badenija izdali njegovi prvi
savjetnici, i pošto nije pokazao ni-
jakve odlučnosti. Gantschu se nemože
odreći sposobnosti u stvarih bogoslo-
štvo i nastave. Da pak neima spo-
sobnosti za voditi politiku ove polovice
monarhije, to je u jako kratko vrieme
pokazao. Samo tri mjeseca bio je mi-
nistar-predsjednik. Nastupio je malo
prije nastupa zime, svršio je malo
prije svrhe zime, tako da se može
nazvati „ministar-predsjednik“. Ve-
likli načela nije nikad u nijednom
obziru imao. Bio je velik u malen-
kostih — kako se ga je jur označilo.
Malenkostnim sredstvima neda se vla-
dati nigdje i nikad, a najmanje danas
u ovoj monarhiji. To je pokazao i
Gantsch za svoga trojmeščnoga vla-
davaju. Pri tom nevalja ni to zaboraviti, da
nije mogao zatajiti svoja prevelikoga
germanofilstva, a dan danas nemože
da uždrži dugo nego onaj, koji hoće,
da bude svim provedan. Pred njemač-
kim djacima, koj su nemire činili, po
dva put je uzmaknuo. Prema Niemcima
u obče bio je preblag, i gdje nije smjeo
biti. Njim u prilog je promjenio jezi-
kovne naredbe za Česku i Moravsku.
Ipak jih nije pridobio. A odvratio
je od sebe veće. O sjedinjenoj volji
českih zastupnika, Mlađečha i vele-
posjednika, razbilala se je njegova vlast.
I tu se vidi moć slike predstavnika

dignute u zrak crvenu austrijsku zastavu
(bandiru), ali da ne fali ni naša slavna
hrvatska trobojnica; neka se lepršaju
jedna uz drugu po zraku i dajnau kažu
put kuda mislimo obahati, da pitamo
naša mista je su li talijanska ili hrvatska.
Svi dake na noge, koracimo po „Ric“,
pak put „Standartu“, pak preko „Konač“
put „Lucicze“, za tim ravno po „Varošin“
dok ne dojdemo kraj kneževi Petrarovićeve,
kadi je bila „Fortizza“. Sada stajne, ali
po soldatski. Svi se okupimo oko naših
zastava i... olà, ti Josipe Dropina, tvojim
visokim glasom, da primo: „Piđora da
seconde; ti Vercapka i Tone Toić, „a
basso profondo, pak svi skupa zapivajmo:

Jos Hrvatska ni propala
Dok mi živimo;
Visoko se bude stala
Kad ju zbudimo.
Zivila Hrvatska, zivila, živila!
Lipo, divno! A sad zapivajmo onu
drugu pismu našega Mihalovića:

Liepa naša domovino,
Oj junacka zemljo mila:
Stare slave djeđovino,
Da bi vazda častna bila!
Mila kano si nam slavna,
Mila kuda si nam planina!
Mila kuda si planina!
Živio nam mili Orosi živilo!!!
(Dalje sledi.)

jednoga naroda, i moć njihove odlučnosti u zahtjevanju narodnih prava. Proti složnomu narodu českemu neda se vladati.

Na Gantschevo mjesto stupio je *graf Fran Thun*. On je kao namjestnik u Českoj jedno doba jako oštropstvao proti mladočeskoj stranci. Bilo je to u ono doba, kad su češki veleposjednici i Mladočesi bili veliki neprijatelji medju sobom, kad se je mladočeska stranku htjelo po što po to uništiti. Inače se je graf Franjo Thun kazao Češom i prije i kasnije. Prije jednom se je bio izrekao svećano i slovene? Gđe je ta statistika, iz koje bi to bilo razvidno? ogromna vredina zemljišta je u rukuh Hrvata i Slovenaca; danas Talijani nemogu izdati sto keraka iz svojih gnezdu, a da nestupe na zemlju hrvatskoga kmeta; i obrta se razvilo dosta medju nošnjama i u mnogim mjestima tijeraju naši i trgovine bar na malo. Odkud dakle mogu Talijani plaćati veći porez od nas?

Ali zaledu je o tom ni govorio: zakon je zakon, pa mirna Bosna: a taj zakon ili barem njegova nekretna uporabodarila nas je talijanskom vedeninom. Saberu i mi moramo računati s tom vjenicom, makar nam to nebilo drago.

Sabor bi imao biti slika i prilika zemlje, koju zastupa; sabor kao uosobljenje zemlje bi imao skrbiti za dobro svih jednako, bez razlike stranaka, bez razlike narodnosti; sabor bi se morao vladati po načelima, koja obično vrijeđa za zakonodavna tјela. U Istri toga neima:

U Istri je zagospodovala stanovita klika, kojoj je dobro puka zadnja brigra; koja teži samo za uzdržavanjem sadašnjeg stajnja, u kojem najteže prolazi sejlik i hrvatsko-slovenski i talijanski, a samo luhari pone svoje žepove. Grozota hvata čovjeka kad poznaš kakvi se odnosnici goj i uzdržavaš po njihovih običajima Istre. Zar nije Bogu plakati, da občina kao što su Kastanar i Sanvičen, Roč, Labin itd. itd. ostaju kakve su sad bile, pod upravom četverice Karnjela, dočim jadu hrvatski puk, bez vode, bez cesta, bez škole da si gleda svakim danom odkidati po komad manjana? Zar je dostojevo gradova kao što su Vodnjan, Rovinj, Poreč, Kopar da imade u njima toliko nevolje?

Spomenuti smo samo na primjer nekoliko imena, da se vidi koliko je dobra dovelo puku to gospodstvo talijanskog, kolika je ironija kad bi se vredna istarskoga sabora htjela istovjetovati sa pukom talijanskim u Istri.

Ne, ta vredna nije izraz volje talijanskog pučanstva; to je klika koja nastavlja rad mletačke snijanjije i nezadovoljstvo na zater puka, bio on talijanskog ili slavenskog plemena: isti cilj, ista sredstva. Mletačka gospodja su držala puk sposobnim samo za to, da plaća desetine, da puni galije, da radi za pjeve: to isto čini i danas gospodujuća klika; ona neda, da se puku pomogne, ona hoće da puk ostane u tmni neznanstvu, da ostane materijalno odvisan i duševno za kopan, privezan uz gradu zemlje, koja ga naravno hrani.

Proti klici stoji u saboru manjina koja predstavlja tuga i nevolje hrvatskoga i slavenskoga puka, dočim talijanski puk neima niti jednog zastupnika, koji bi se svestrio zauzeo za njegovu dobrobit.

Tko se iole spominje naše povijesti pod sv. Markom, znati će kako je težak položaj hrvatsko-slovenskih zastupnika u saboru, gdje vlasta nastavak mletačkoga zuluma. Sa sv. Markom nije bilo moguća opozicija; tko ju htjeo tjerati, igrao se svojom glavom; tamo su mogućnosti i silnici rekli: „tako hoću tako mora biti“ jao si ga onomu tko bi se usudio protušloviti.

Zar mi nisamamo danas isti postupak. Zar nebi htjela klika, da naši zastupnici niti nedolaze u sabor ili da dolazat svrgnuti našu narodnu značaj? I takva vredna, koja nepozna parlamentarnih načela, koja gazi ljudska prava, koja prezire i zakone i ceharske narude, koja neće da radi za dobro puka, takva vredna je kod nas smoguća; ona je pače podpomagana u nasilnom djelovanju i od onih krugova, koji bi moralni paziti na to, da se nikomu nedogadja krivica.

U svakom narodu je bilo i biti će raznih struja i stranaka u svakoj granici javnoga života; ali baš ta raznolikost misljenja i doneske dieolvanja, kad je u svim članovima upravljava prama cilj skupine, te se podržaje u pravilnom razmjeru, donosi dobra ploda i pospiješuje postignute samoga cilja.

U jednom nam je se hoće, a ne komadanja, ozivljivajuće ljubavi i slega, a ne otrova, koji ubija.

Ujedinjenje.¹⁾

Hrvatski i slovenski narod razkomoran je u više dijelova, koji uživaju blagodati različitih vlasta i različitih susjeda: ovaj članak napisan hrvatski od našeg prijatelja donesen je „Edinstvo“ od dne 1. maja pod naslovom „Koncentracija“. Op. Ured.

barem za jedanput više nego li Talijani, i tu smo na čstu još nam to potvrđuje uređena statistika, koja sigurno nebroji Hrvate i Slovence gdje ih nemači; što je bogatiji, tko li plaće više poreza, tom se dade govoriti. Ali vata se, tko misli, da Talijani predstavljaju bogatstvo u Istri, ako ne da je znak bogatstva dug kaput i visoki klubok jer je dosta stupiti u građevne talijanske, pa viditi svu ono golotinju i kopača i ribara i zanatlija talijanskih. Imo bogatih Talijana, ali nije ih mnogo; a što ih imaće, to su skoro sami luhvari, koji su sebe obogatili dok su druge upropastile.

Ali Talibovo prošlo su vremena kad se sva sreća jednog naroda tukla za jedan cilj, kad se nije tratio vrieme za triće i kućine, kad je svima vladalo zanom i gorila ljubav; gdje su danas oni ljudi, koji su svili okupljeni oko ognjišta narodne vlasti, gdje su ukrsitelji „iličke“ ideje, tona ponajveće stranice u povijesti našeg preporoda? Dočim su mjeseca ožujka godine 1850. bili u Beču na okupu prvi talijanski narodni muzevi, kao Ivan Mažuranić, Dr. Dimitrija Demeter, Ivan Mažuranić, Vuk Stefanović Karadžić, Vinko Čapek, Franjo Mikulić, Stjepan Pojarković, Gjuro Daničić u svrhu, da ustanove glavna pravila književnoga jezika za Hrvate, Slovence i Srbe, „mojući da jedan narod treba jednu književnost da ima“ — danas ne smaso petrači, proljije u književnosti, već se baš traži dijaku u tisu, što je tice književnog i političkog i narodnog gospodarstva. Istina je, da razvoj pokrajine maju raznih interes, ali i to stoji tvrdno, da u jednom narodu ima spojnih točaka, koja su nam, svima, zajedničke i okolo kojih bi se morale sakupiti glavne sile naroda. Kranjska bi morala biti kakve slike Šarko za sve Slovence; iz nje bi imali crpati snagu svih, što smo na narodnoj periferiji; ali što vidimo? Dve stranke, više iz inada nego drugo, zaratiće su se strastveno i troše još i danas napravljene u toj pogubnoj borbi, dočim treća, inočna stranka, a to su najžešći Niemci, zavija vratora sada jedinim sada drugim. Drugje bi stvari izgledale i u Štajerskoj i u Koruškoj i u Primorju, kad bi Slovenci u Kranjskoj postupali s Niemci i s njemačkim jezikom onako, kako postupaju Niemci u Štajerskoj i u Koruškoj s našim braćom. Neka reče tko što bude, mi kažemo, da je savez njekih Slovenaca u Kranjskoj s Niemci bio prava narodna sablazan, najpogubnije sredstvo za naš zator.

U Dalmaciji nije bolje: za volju nezna se komu Hrvati putaju u vrijednosti izborni zakon, koji dovodi u sabor jestivo ljudi Ljutih Talijaca, baš kao u Kranjskoj Njemačima: sami si dakle bacaju klibove medju noge, da nemogu poštano naprije koraknuti. Među sobom prepire se, da je upravo žalostno a riedki su oni, koji bace kadiće koji pogled na tužnu braću u nesretnoj Istri. Mnogi u Dalmaciji još danas poznaju Istru samo po imenu, a inače njim je bliža Kina.

I tako vidimo, da se je širom našega naroda udionilo načelo gdje god strančarskog, gdje god osobnog, gdje god mjestognog, pokrajinskog, a svuda zacasnog interesa, uz nadpunu militarost onda, gdje bi moglo biti najveće snage. Dok na skrajnijih medjih pogibije približi, u sredinama se ili spava ili strančari; dok naš narod u Primorju, u Koruškoj, u Štajerskoj težkom mukom i skrajnjom naporem odbijaju težke udarce, što mu ih zadavaju nesmiljeni tudjinci, Kranjska i Dalmacija malo mare za nas, već nas puštaju sudbinu, zaboravljajuće jadue, da će i same pasti kad mi padnemo.

Narodni život nam je raztrovan: mi se gibimo u borbi za liberalizam i oportunizam, za pravauštvo i narodništvo, pred vratim nam je i socijalni demokratizam; a očajanje narodne svesti, podigneće materijalne neodvisnosti, traje dobro sveukupnog naroda, to puštamo s vida; dieleg se a neskupljuje se, mi počinjamo samoubistvo.

U svakom narodu je bilo i biti će raznih struja i stranaka u svakoj granici javnoga života; ali baš ta raznolikost misljenja i doneske dieolvanja, kad je u svim članovima upravljava prama cilj skupine, te se podržaje u pravilnom razmjeru, donosi dobra ploda i pospiješuje postignute samoga cilja.

U jednom nam je se hoće, a ne komadanja, ozivljivajuće ljubavi i slega, a ne otrova, koji ubija.

Dopisi.

Iz Pule pišu nam 8. marta 1898. Ovdje Vam drži korišćene propovidi u svetom domu talijanskim jezikom neki Isasovac iz Italije. U kojem smislu su

propovidi i kakav cilj imaju, sudit ćete po tome, što se je taj svećenik predstavio ovako: „Io sono italiano, vengo dalla bella terra d'Italia, da me tanto amato, e spero che anche voi siete italiani.“ Kasnije, govoreci o svjetsku ovoga vječka, pripovjedao je kakve se sve bogoljubna svećanosti spravljaju tom prigodom u Italiji, pak smjerajući valjda na talijanstvo Istre i Dalmaciju, zavjepio je: „Anche voi Istriani e Dalmati farete quanto fatto in Italia.“ Još su mi koješta o tim propoviedima kazivali ljudi, koji su prisutni bili, ali vam ne javljaju za sada toga. — Hto bili samo upitati biskupa Flappa, drže li se te propovedi u tom smislu njegovom priviljaju i zasjenju, kako bi morale? Odvješnji talijančići pripravljaju i ovomu propoviedaču, kao i lanjskom, glazbu i bakiđaju kad svrši, — a mi pitamo: tko tjeru politiku u crkvi? Mi pitamo nadjele kako je to, da se hrvatske svećenike progoni, jer u svom jeziku Bože mole, a talijancima je slobodno talijansku propagandu sa propovedaonicu voditi? Kako je to predvjetati biskupu Flappa?

Iz Opatije pišu nam 8. t. m. U četvrtak dne 9. t. m. u večer nalazili su se neki mladići u krčmi nekoga Venture u Opatiji, te pod glas pjevacki između hrvatske i njemačke pjesme. Na jednom nahrapi u krčmi jedan činovnik opatijskog, postanskog ureda (manjulant Stepin) — kako kažu Pazinčan — pa stao grđiti i psovati spomenute mladiće riedima: „No dove cantar Ščavo, forti Ščavi, perate Ščavi!“ te je i tvorno nazao jednoga od tih mladića. Naravski ovu nisu ostali dužni, nego mu poštene poravnaše kosti tako, da se dugo sječati: „della vigilia del 4 di marzo“. Pa takove nam činovnike štjele ovamo slavno ravateljstvo pošta i brzojava! Uvažite k tomu, da taj junak „avite cultore“ ne poznaje hrvatskog ni slovenskog jezika! Što će na taj izljev „avite cultore“ g. Stepin monsieur Chenevert? Vedremo!

Franina i Jurina

Fr. Knipoare, ti ki znaš nič peštat i talijanski, biš mi xnal morda reč ča mi ovo odgovaraju z Lošinju od kaptanata?

Jur. Da vidimo.

Fr. Sliči razumel?

Jur. Ni vräje! međi se pari, da ti pitaš jeno a oni ti odgovaraju drugo — ; dobro ti stoji.

Fr. Zač mi dobro stoji?

Jur. Još pitaš zač? zač s tvom Lucum pod napum moreš ganat kako i ča te je volja, ma s gospodom va Lošinji valja ganat talijanski; ča neča da: nella patria dei Cuketi non si parla che taljan!

Fr. Nisan tegu znali ne.

Različite vesti.

Za družbu sv. Ciril Metoda u Istri pripošla je upravi našeg lista p. n. gg. Krsto Brozović travoč, Kostrena sv. Lucija for. 6.21 sabranih veselom družtvu kod Josipa Jurkovića na predlog časnog županija, g. N. Grškovića; vđ. g. Matija Šimat župnik u Praputniku (Međa) for 6 sabranih prigodom njegovog imenada; gospodin Šipušnik (Međa) for. 4.50, sabranih privigodno kucne zabave; sl. tijevac Čupak i Dujak, Šišak, Žalje for. 5.80 sabranih od sličnih obitalka u gospodinu g. Lugarida; velič. g. Fr. Barac gianj, vjerotuđ. Požegi for. 4.50 sakupljenih u kudlig. Dr. Ele Kurschner, g. A. Kolevar Bjelovar; for. 2.50, sakupljenih od Whist-partije. Živjeli darovateći i darovateljice! Ugledali se u njezinoj!

— sabrato sa među zastupnicima prijatelji na večeri kod L. Žica u Pali f. 14. 27 novč. u našem novcu, onda kruna švicarska, rumunjska, turska, grčka, 2 lire i 20 centesimi talijanska i 10 pfenika naša makljača, što je sveukupno u našem novcu za 20 i 50 novč.

— Za vidiši sliku zastupnika Mandića, koju je našao u zadnjoj sjednici na svojoj posaočoj daski u saboru, (samo neznamo je li znanjem i dozvolom predsjednika ili ne) plaćali su zastupnicima sve od 5 novč. do 5 forinti i tako bje sabrano for. 10 i 55 novč. Talijanu risaču ove slike naješćačju zahvala. Vivat sequens!

— Slavec imenand g. Kuzimir Jelušić, obič glavara u Kastvu dne 4. t. sakupili su prijatelji istoga u "Hrvatskoj čitaonici" 11. for. — na korist družbe sv. Cirila i Metoda u Kastvu.

— Uplatili su mužkoj podružnici u Kastvu (mildari g. 1897., objavljeni u "N. S." broj 7. od 17.2. t. g.) po gosp. Dešković Rudolfo za listovne stare marke, darovane društvi po Mirku Jelušiću, poduča gospoda Niko Gerechtshammer, kapetan 1. for., Jeronim pl. Paravić, mašinista 1. for., Franjo Misera, mašinista 1. for., Rudolf Dešković pom. kapetan 2. for. — Prigodom sproveđa i pokopa velaslužnoga pok. g. dekanu župnika Ante Turka, sabrati se u Kastvu u državu svetnika for. 43. na for. 13. kako bijaše pogriješno javljeno.

"Uprata, Nase Sloge".

Novi naslovni biskup. Presveti g. Dr. Andjelko Vorsak, odlikan član biskupskoga kaptola u Đakovu, imenovan bijaše naslovnim biskupom tame i podeljen kao pomočnik velikomu narodnomu dobrotvoru, prenzvišenomu gosp. biskupu Strossmayeru. Naša srdačna čestite!

† Bar pop Grčkić kapelan u Rabbu, brat veleuč. g. Ivana Grčkića, savjetnika u Rovinju; predao je svoju plemenitiju dušu Bogu u 21. p. m. u 1-sat po polnoći. Rodjen je u Vrbniku i navršio takar 30 godina zemnoga života. Bio je za svoj narod gdje je samo mogao; one, koji su radili je budio, a militante sokolio i navorao. Živio je na ponos svom rođnom mjestu. Počinio u miru!

† Mate Širola. Dne 5. t. m. umro je u Pehlinu kastavski rodoljub Mate Širola Udovičić u 54 godini dobe svoje. Pokop bio je utorkom 8. tek, na rieckom groblju uz mnogobrojni sprovod pokojnikova rođbine, prijatelja i stotvrtice.

Pokojnik bio je prijašnja doba višegodišnjeg obič savjetnik, vrlo cijenjen, skriban, dobar i pošten čovjek. Umro je prerano!

Laka Ti zemaljica čestiti Mate!

† Anton Sučić. Noću između 8. i 9. febrara umro je poslije kratke bolesti ugledan gradjanin voloski Anton Sučić. Čestitomu pokojniku vječni pokoj! Njegovim, osobit vredouomu sinu lučkomu upravitelju u Krku, našu iskreno sandeće.

Političko društvo "Edinost". Odbor političkoga društva "Edinost" imati će u suboto na večer u državnim prostorijama redovitu sjednicu, na koju se ovim g. odbornicima i zamjenicima uljudno pozivaju.

Imenovanja. Savjetnici zemaljskoga suda u Trstu gg. Huber i Fluck imenovani su savjetnici kod prizivnoga suda u Trstu. — Državnim odvjetnikom kod zemaljskoga suda u Trstu imenovan je državni odvjetnik okružnoga suda u Rovinju g. dr. Chersich; državnim odvjetnikom u Rovinju imenovan je savjetnik okružnog suda u istom mjestu g. dr. Zencovich.

Imenovanja i premještanja. Ministarski podstajnik u ministarstvu unutarnjih posala g. Dr. Emil Meeraus imenovan biće zdravstvenim nadzornikom, za Primorje.

Sudbeni pristav g. Silvij Tijak premještan je iz Buja u Kopar; pristav g. Leopold Pavletić premještan iz Motovunja u Komen, u Motovun je pristav g. Dr. Rajmund Debevec iz Trsta; pristavnik g. Fran Gabrielli imenovan je pristavom u Bujah.

Brzojavna čestitka prenzy. g. biskupu Strossmayeru iz Kastva Strossmayeru biskup, Đakovo. Velikomu biskupu domaću česttu občina Kastav može Bogu uzdržati Vas još dugo živa na otjecaju sročnog naroda. Jelušić, načelnik.

Obiteljska nečestica. Odešao je obitelj gosp. inženjera M. V. Živica zadesile je u nedjelju teška obiteljska nečestica. Umrla je naime g. inženjuru veoma čestita supruga nakon vrlo kratke bolesti. Uveljiljen obitelji g. Živica naša iskrena smrću.

Promjena ministarstva u Austriji. Na

Gautsch i njegovih drugova, a ovde na vadijamo u kratko kako je "sastavljeno novo ministarstvstvo. Njegovo je Velistarstvo previšnjim rukom pismom povjerilo ministra-predsjedniku grofu Thunu upravu ministarstva unutarnjih posala, te imenovalo: generala topulstva Zeni grofa Welsersheimba ministrom za zemaljsku obranu; dra. Hinku vitez plen. Witteku ministrom zemaljsku; dra Isgajatu Rubera ministrom pravosuđa; Artura grofa Bylandt-Beldita ministrom za bogoslužje; i nastavu; zemaljskog poglavara Kastu ministrom poljoprivrede; svećul. prof. dra. Kaizla ministrom finansija; dr. Bärneithera ministrom trgovine i Adama vitez pl. Jedryzejowicu ministrom bez listnice.

Mnisi dr. Kaizl i dr. Bärneither primili su listnice teho nakon ovlasti svojih strančkih drugova. Dr. Kaizla ovlastio je eksekutivni odbor mladotekske stranke brzjavno, da stupi u kabinet.

Pet parlamentarnih skupina, na koje se oslanja ministarstvo grofa Thuna, zaustavno je u ministarstvu po jednom parlamentarcu, i-to: stavovnjerni veleposjed zastupa dr. Bärneithera, češko-slovensku skupinu dr. Kizla, poljski klub Adam Jedryzowicz, katoličku stranku baruna Mihajlo Kast, konserativni veleposjed Thun, ostala četiri člana smatraju se kao nepolitički činovnici.

Bolest nadvoda. Štefanije. Uslijed nezrene influenze bila je zapala nadvodenja Štefanija u vrlo težkoj bolesti. U suboto pronio se blo u Beču, glos, da je nadvodenjedine umarla, a u Trstu govorilo se isto u nadjeli poslike podn.

Hvala Bogu u noći od subote na nedjelu krevalo "poj na bolje, te se može ved danas kazati, da je pogibelj minus."

C. kr. namjesnik Göss u posjeti. Prekucjer, utorak posle dopeljao se je iz Trsta u Volosko-Opatiju novi c. kr. namjesnik grof Leopold Göss. Odjelo je ga svojim tajnikom u "Villa Amalia". Kako nam je poznato — tako nam javlja prijatelji u Volosko — posjetio je odmah prvi dan zastupnika naroda g. Vjek Spinčić, a ovaj mu drugi dan u "Villa Amalia" usvratljivo posjet. Objedovao je utorkod c. kr. kotarskoga poglavara g. Alojzija Fabianu, vjedno sa blivim predsjednikom koruške bar. Smidtm-Z-bierovin, župnikom Voloskim Mons. Zamlićem, natelnikom Volosko-Opatijskim Dr. Stangerom i predsjednikom liječilišnoga povjerenstva Wachterom. Po podne održevao se u Lovraku posve privatno, da vidi obalu, na kojoj još nabijava. Drugi dan, sruđu, primao je službene posjete predstavnika oblasti i korporacija i to samo iz občine Volosko-Opatijske župnije. Voleski se kašeljanom Opatijskim, predstojnicu c. kr. oblasti, obduksijski odbor sa načelnikom, učiteljim, ravnateljem, državu južne željeznicu u Opatiji itd. Četvrtak, danas, oputovao je porobromod c. kr. finance u Krk, glavno za to, da posjeti presvjetloga biskupa Dr. Antuna Mahnića.

Koncert. "Slovensko pevsko društvo" u Trstu pripravlja se za veliki koncert što će ga dati dne 20. t. m. u kazalištu "Armonia". Ulazina je 1 krunu u parter i lože, a 20 nc u galeriju. Lože se ved sada mogu nabaviti u tiskari Dolenc, Piazza della Caserma 2, i to: I i II red po 3 for., III. red po 2 for., IV. red po 1 for. svaka sjedala u 5 p. prvi reda po 50 nc. ostala sjedala po 30 nc.

Kako pišu poluslužbeni listovi, U prijelu "La Sera" poinslužbenog jaslera "Il Mattino" od dne 5. t. m. citali smo iz Voloskoga podujli dopis, za koji smo odmah rekli, poznavajući tamošnje odnose da ga je moralno napisati nekakva strastveno talijansko stvaranje, kojemu nije do istine koliko valjalo ni do svoje časti. U istom listu od dne 9. t. m. malazimo službeni izpravak načelnika občine Volosko, proti kojemu bješa onaj laži — dopis na peren.

I mi smo primili s onih strana posudili dopis u istom poslu, ali nismo je stigao prekasno za današnji broj, pa moramo dekati do današnje dana.

Kako se službeno izvještaju? Mjesto riječi "izvještaju", morali bi rabiti jednu drugu; a pošto je ona druga neparlamentarna, nećemo je niti u novini rabiti. O tom izvještavanju službenom iz starškoga sabora, mogli bismo toga mnogo nevesti. Za danas samo jedno. O sjednici od 26. februara t. g. citalo se je izvještaj u bečkih novinam (n. pr. "Reichswehr" ed 26. februara) ovako: "Manjina prisutna je u punom broju. Odlasnik občanstva, za sastanak izvještavajući cesara zaključio se jedno glasno, i zemaljskom kapetanu povjerava se i vrištenje tog zaključka". Istina je da se je predsjednik medja propovjedao reku: "da se još pokloniti Njegovom Velikaustvu

prilikom petdeset godišnjice; da je za toga, da u drugoj propovjedi, vladaju tolika buka, da se ga pravo nit' čulo nje; da se o tom nije nikakva zaključka, storilo; da dakle tako zaključak nebijao primjenit jednoglasno nit' itako.

Junaci na zaboraskoj galeriji u Pal. Siegurno ste već proticati one slavosjive, koje su talijanske novine, napisale onim junacima, koji su "branili junacki pravice svoje", dokako zvijždajući, tuljeni i drugim njih dostačnijim djeli i sredstvi.

Današnji pozvani su nekoj uči ljudi na predlažavanje, a to je već dosta bilo talijanom, da se silno pretraže... — Jedan izmed ovih, brijač Batićević, itako se prepac, da je gosp. Volarić u Barberisti morao za oproštenje za ono, što je učinio ne svom voljom, jer je bio pijan.

Za sada dakle imademo dvije interesantne svari i to prvo, da su učitelji i učiteljice pučkih škola pod moraš dolazili bučiti u sabor i drugo, da je ostala celjska dolazila pijača ili bolje reku opita na galeriju. Samo još neznamo kako su dojavili nekoj liečnici, ka dr. Agostini, dr. Rosu i drugi, jeli u državu brijač Batićević ili pod moraš sa učitelji!

No takovi se skandal mogu samo pod erom sadašnjih vlastodržaca dogadjati! U Opatiji pštu nam 28. pr. m. da je društvo "Jugos. željeznicu" dalo u najam jednomu francuzu, učitelju državu sve svoja zgrade i ostalo za 25 godina. Najma plaćati do francuzko društvo for. 160.000 na godinu. Društvo južne željeznicu obvezalo se nadalje, da će odstupiti sve svoje zgrade i ostalo posjed francuzkoj državu za 4 1/4 milijana for, ako to odmah okupi, a kasnije, da će za to zahtijevati 5 milijuna forinta.

Felice Cavallotti. Poznati vodja radijalaca talijanskih u susjednoj kraljevini Italiji, pjesnik, pisac i zastupnik, pobjeo se usjed novinarki prepričavajući da novinom i ravnateljem lista "Gazzetta di Venezia" Macola, u dvoboju na slobje uz težke uvjete. U dvoboju rimu je Macola, protivnika slobj u grlo, te mu prerezao vratni žil kucavici. Cavallotti umro je 10. časaka iza udarca. Njega zali sva liberalna Italija. Eto poslije nesretnog dvobojaj.

Glavna skupština posuđilice u Koperu obdržati će se, pošto se 6. t. m. nije sastao s jednikom koruške bar. Smidtm-Z-bierovin, župnikom Voloskim Mons. Zamlićem, natelnikom Volosko-Opatijskim Dr. Stangerom i predsjednikom liječilišnoga povjerenstva Wachterom. Po podne održevao se u Lovraku posve privatno, da vidi obalu, na kojoj još nabijava. Drugi dan, sruđu, primao je službene posjete predstavnika oblasti i korporacija i to samo iz občine Volosko-Opatijske župnije. Voleski se kašeljanom Opatijskim, predstojnicu c. kr. oblasti, obduksijski odbor sa načelnikom, učiteljim, ravnateljem, državu južne željeznicu u Opatiji itd. Četvrtak, danas, oputovao je porobromod c. kr. finance u Krk, glavno za to, da posjeti presvjetloga biskupa Dr. Antuna Mahnića.

Razporod bio je na obče zadovoljstvo izveden, osobito odlikovao se deklamator pravnik g. Fran Jelšić.

Čist prihod zabave 6. i 20. febrara bio je nad 120 for. — u dobrovorne svrhe.

Kako talijanski učitelji podučavaju hrvatsku djecu? Iz porečkoga kotara prihodno od prijatelja ove redke: Zorna obuka u Istri u talijanskoj školi sa hrvatskom djecom i talijanskim učiteljem.

Ako se ima zorna obuka kojom uspiješno podučavati u pučkoj školi, treba nešodno, da djeca razumiju učitelja i učiteljice, što dakako nema u školama talijanskih, koje su napunjene našom djecom.

Kako se isto podučava ovaj predmet — evo primjera:

Učitelj: "Che colore ha questa tavola?" — Zove učenika A. — Odgovor: "Sì, si." — Ma, ti domando, che colore ha questa tavola? — Zove B. — Sì, sì. — Ma per esempio che colore ha questo muro? — Dimmi tu D. — Sì, sì!

Učitelj: "Dindio è un uccello domestico" — Tu A. — Hai visto mai un dindio? — Odgovor: "Sì, sì. (Pase svaki dan parane!)

I ovako u talijanskim školama u Istri sa hrvatskom djecom idemo napred.

Sa sij. si i sij. no siri se zorna obuka i drugi predmeti. Pravo kaže naši puk, da: tovar gre u talijansku školu i tovar pride van, ili Martin u grad, Martin iz grada.

Pa da nisa Talijani pedagogi!!!

Za slovenske avutilište u Ljubljani. Ostali slovenski zastupnikom pridružili su se i slovenski zastupnici iz okolice grada Trsta tim, da su poslali i oni u ljubljanski ministarstvu predsjedniku, da se u Ljubljani ustroji slovensko sveučilište.

Tužno stanje hrvatskoga puča u sudbenom k-taru buškom. Od tamo piše mani prijatelj ovih dana koliko sliči 426. dana i dvije propovjedici i U kapeljanu Tribanu kod Baja prije sedam godina se još propovjedalo i podnalo, a u našem jeziku. Za sastan godina su zaboravili. Triban svoj jezik tako, da sadašnji redovnik propovjeda pod sv. mšom talijan-

ski a posje av. mise, dokako zidovica kad većina otide, hrvatski. Svič dana im 425. dvije propovjedici Bože pomozi nam sročinom zapušćenim i sanareniem.

Deputacija iz obdine Osica-Klanec,

sastojec od načelnika, savjetnika i zastupnika bijaše danas na namjesničtvu, da izruči g. namjesniku spomenuto. U njegovoj odsutnosti izručila je istu njegovom zamjeniku.

Glavna skupština imati će ženska po- družnica dražbe sv. Cirila i Metoda u Trstu u nedjelju dane 13. t. m. u 4 sata po podne u "Slovenskoj čitalnici".

Ples na korist "Lage" u Dubašnici. U porečkom listiću čitamo, da je bio u Dubašnici na otoku Krku dane 29. pr. mijela na korist glasotog talijanskog društva "Leja Nazionale". Prema nje bio uspješan stajanj — jer bi to bila način rješka baba na veliki bubanj stavila, ipak se nemožemo donaćuti da se može nad učito hrvatskom mjestu odnosno na korist onoga zlosretnoga društva.

Tamburasi i Upravo je izasuo. Album za braću I. Šibru, hrvatskih popjevaka. Svezak I. Cijena 1. for. a. v. Album sadržaje 40 hrvatskih popjevaka a svaka je popjevka označena prstometom, tako da je i posvemrasci početnici vrlo lako mogu iz ovoga albuma tamburati. Dobiva se pod adresa: Milutin Farkaš, Zagreb, Gundulićeva ulica 6.

Milim župljonom okoline i grada Dobrinja.

Diedeli se od Vas, nisam mogao dati određujuću razmatranju, jer su vise raznultili i činiti potokom teške saželjene.

S ovoga zvoka nisam vas da moj Bogom osobno, već sada vam poručam moj pozdrav i od srca zahvaljujem svima, koji bilo kako, dadose odusku i izraz sancišće prigodom moje nesreće, uslijed kojeg pitao sam umirovljenje i odrekao se župe.

Od moje strane neka bude oprošteno svima, koji su bilo u čemu imeni sakrivali, a tako opristite meni i njima i Vi, tako da zapovjedj Onoj, koji je i za svoje ne-

brijatelje pustio se propeti na krit.

Preporučujem se Vašim molitvam, želim i nadam se da ćete me sacuvati u ugodnoj uspostvom. Bog vas blagoslovio. — Vas bivši župnik pop Josip Mraković.

Javna zahvala.

Svoj rodbini, prijateljima i znancem, koji su prigodom bolesti i smrti ljubljenog i nezaboravnog nam supruga i oteca

MATA ŠIROLA-UDOVIĆ

posjednika, trgovca u Pehlinu.

njemu bilo kako iskazali ljubav i štovanje a nama sačut, sreem punih tuge i žalosti izrazujemo našu toplu zahvalu.

Osobito zahvaljujemo veleuč. gosp. profesor Vjekoslav Spiniću zastupniku naroda na carevinskom viču i zemaljskom saboru; poglav. gosp. Kuzimiru Jelušiću načelniku grada i občine Kastav; članom obč. odbora i zastupstva, županom i mons. muogobrojnom pakupu grada i občine Kastavke, gradjanom i okolicanim rieckim i susjednjim Šusakom, koji su njegove predrage nam ostanke danas, toli mago, da mnogobrojno dopratili do bladu; grobu; gospodima, koji su držali vrpeč lijesa, koji su darovali vicien ili mjesto istih sabrati prinoše u dobrovorne svrhe, jednom riečju svim i svakomu, koji su sudjelovali kod sprovoda, od nas najljepsa hvala i Bog platiti svima!

Uzelite i nas u dobroj uspostavu, kako ste ljubili našeg premlilog pokojnika. Pehlin, dne 8. marta 1898.

Ivanica ud. Širola, supruga.

Pavao Širola, sin.

Božica Širola, nevjesta.

Na prodaju

Gostionica i prodavačnica suhog mesa, radi smrti na puštena, prodaje se odmah; posrednici izklučeni. Približe kod uredničtvu.

